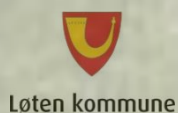

Interkommunalt etikkråd for helse- og omsorgstjenestene i kommunene Løten, Ringsaker og Stange

Årsrapport 2023

Innhold

Gjennomføring og samarbeid	2
Rådets sammensetning	2
Møtevirksomhet og aktivitet	3
Henvendelser til Etikkrådet	3
Etikkrådets besøk i kommunene	3
Samarbeid med Pasient- og brukerombudet i Innlandet	4
Innspill til "Veileder om beslutningsprosesser ved begrenning av livsforlengende behandling"	4
Møtevirksomhet	4
Markedsføring	5
Økonomi	5
Kompetansedeling og kompetanseoppbygging	6

Gjennomføring og samarbeid

Det interkommunale etikkrådet for helse- og omsorgstjenester i kommunene Løten, Ringsaker og Stange er siden 2019 godt etablert som arena for upartisk drøfting i møte med konkrete etiske dilemmaer og utfordringer. Etikkrådets arbeid er et viktig bidrag til bevisstgjøring av verdier i helse- og omsorgstjenesten og for kvalitetsforbedring i tjenestene i de tre kommunene.

Etter fem år med aktivitet har rådet opparbeidet høy kompetanse i systematisk etikkdrøfting. Det interkommunale samarbeidet erfares som en styrke. Rådets samlede faglige og menneskelige kunnskap og klokskap utgjør en verdifull ressurs som gir bredde, åpenhet og dybde ved drøfting av saker som mottas.

Etikkrådets samarbeid med Senter for medisinsk etikk (SME) ved Universitet i Oslo (UiO) har fortsatt i løpet av året, i forbindelse med innsendte saksdrøftinger. Dette oppleves som lærerikt og nyttig.

Rådets sammensetning

Etikkrådets samlede etikk kompetanse er høy, samtidig som den juridiske kompetansen er god. Verdier og etikk har hovedtyngde og får stor plass i drøftinger. Mandat beskriver rådets sammensetning bestående av 8-10 medlemmer. Etikkrådet har i 2023 hatt følgende medlemmer:

Kjersti Pettersvold, lekperson, Løten kommune

Laila Jenssveen, fagutviklingssykepleier, Løten kommune

Hedvig Fevik, sykepleier, Løten kommune

Marit Sjørengen, vernepleier og demenskoordinator, Ringsaker kommune

Harald Sanaker, sykehjemsoverlege, Ringsaker kommune

Anders Hyenes Skeistrand, prest, Ringsaker kommune

Niclas Ian Holth Damerell, helsefagarbeider/frikjøpt tillitsvalgt, Stange kommune

Åsa Serholt Jensen, sykepleier og rådgiver, Stange kommune (sekretær)

Hanne Norum Hollekim, sykepleier og seniorrådgiver, Stange kommune (leder)

Møtevirksomhet og aktivitet

Henvendelser til Etikkrådet

Etikkrådet har under året mottatt henvendelser og drøftet saker fra kommunale virksomheter der helsepersonell og ledere har vært sakseiere. I flere kommuner i Innlandet er det over flere år etablert et systematisk etikkarbeid på klinisk nivå. Dette kan være årsak til at ikke flere saker meldes inn til rådet. Samtidig ønsker rådet å fortsatt holde tett kontakt med aktuelle parter og fortsette markedsføring.

Sakene som er drøftet i 2023 har handlet om følgende temaer:

- Tjenestetildeling; dilemma knyttet til pasientautonomi versus faglige vurderinger, ressursfordeling og prioriteringer
- Etske utfordringer knyttet til profesjonalitet og lojalitetskonflikt
- Behandlingsbegrensing i livets slutfase

Etikkrådets besøk i kommunene

Etikkrådet har drøftet ulike tiltak for å bli mer relevant for tjenestene. Kommunale helse- og omsorgstjenester står i daglige komplekse etiske utfordringer som for eksempel omhandler prioriteringer, samhandling og beslutninger om behandlingsnivå. Som et ledd i å knytte tettere kontakt med klinisk- og ledernivå, inviterte etikkrådet seg selv ut på besøk i de tre kommunene. Hensikten var å spre kunnskap om rådet og samtidig demonstrere nytten av etikkrådets metodikk, 6-trinnsmodellen for etikkrefleksjon.

Invitasjon ble sendt til kommunalsjefer i Løten, Ringsaker og Stange som selv kunne velge avdeling/enhet/virksomhet som skulle få besøk. I forkant av besøket utfordret etikkrådet tjenesten til å forberede en praksisnær anonymisert etisk utfordrende situasjon, som skulle drøftes i samarbeid med etikkrådet. Møtene samlet ledere for helse- og omsorgstjenesten på flere nivåer i tillegg til utvalg for kvalitet og fagutvikling. Tiltaket var vellykket og ga læringsutbytte for ansatte samtidig, som etikkrådet ble gjort ytterligere kjent.

Samarbeid med Pasient- og brukerombudet i Innlandet

Det er kjent at Pasient- og brukerombudet kommer tett på situasjoner der pasienter og pårørende opplever at viktige verdier ikke blir ivaretatt. Med utgangspunkt i etikkrådet sine erfaringer kan etikkdrøfting være en god metode for å tydeliggjøre etiske og juridiske prinsipper som står på spill, både for pasienter/brukere, pårørende og helsepersonell, samtidig som det å få sin sak drøftet kan gi en opplevelse av å bli sett og hørt. Med utgangspunkt i disse felles interessene, inviterte etikkrådet Pasient- og brukerombudet i Innlandet til erfarings- og kunnskapsdeling om hverandres arbeid. Etikkrådet opplevde dette møtet som fruktbart og svært relevant.

Innspill til ”Veileder om beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling“

Senter for medisinsk etikk ba etikkråd i Norge om innspill til revisjon av veilederen; (Beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling), basert på erfaringer med drøftinga av saker innen feltet. Etikkrådet sendte følgende innspill:

Gjennomgående temaer er blant annet verdien av tillit og hvordan denne utfordres når pasient/pårørende ønsker en behandling som helsetjenesten mener ikke er forsvarlig. Etikkrådet mener at forhåndssamtaler bør beskrives i veilederen. Vi er også blitt særlig oppmerksom på betydningen av begrepet: «Total pain», det vil si en holistisk forståelse av lidelse ved alvorlig sykdom. Helsetjenestens oppmerksomhet må rettes mot hele registeret av følelser ved livskriser, ikke bare samtykkekompetanse, informasjon og medvirkning.

Trygghet og forutsigbarhet, og gjerne en fast kontaktperson, fremstår som avgjørende i møte med pårørende og pasienter, særlig når avgjørelser skal tas. Videre har vi erfaring med etisk utfordrende situasjoner der pasient ikke vil dele informasjon med de pårørende, men de pårørende har store behov for innsyn, trygghet og ivaretagelse. Her trenger helsepersonell veiledning. I kommunale institusjoner er det oftest kun en lege tilknyttet sykehjem/avdeling. I lignende situasjoner vil legens relasjon til pasient ha betydning med tanke på å inkludere de pårørende.

Møtevirksomhet

Etikkrådet har avholdt 9 møter og hatt tre fulle saksdrøftinger av komplekse saker hvor helsepersonell og ledere som berørte parter har deltatt. Etikkrådets møter er avholdt med fysisk oppmøte i alle de tre kommunene (se oversikt under).

Tid:	Sted:
Mandag 23.1 kl.12.30-14.30	Stange kommune
Mandag 13.2 kl.12.30-14.30	Løten kommune
Mandag 13.3 kl. 12.30-14.30	Ringsaker kommune
Mandag 17.04 kl. 12.30-14.30	Stange kommune
Mandag 22.05 kl. 12.30- 14.30	Løten kommune
Mandag 21.08 kl. 12.30-14.30	Ringsaker kommune
Mandag 11.9 kl. 12.30-14.30	Stange kommune (avlyst)
Mandag 16.10 kl. 12.30-14.30	Løten kommune
Mandag 13.11 kl. 12:30 - 14:30	Ringsaker kommune
Mandag 11.12 kl. 12.30 - 14.30	Stange kommune

Markedsføring

Det var behov for å redigere etikkrådets brosjyre, som ble gjort av kommunikasjonsansvarlig i Løten kommune. Brosjyren blir spredt i mange ulike fora i og utenfor de tre kommunene.

Økonomi

Stange kommune har ansvar for forvaltning av midler på fond, gitt som tilskudd fra Statsforvalteren i 2019. Etikkrådets utgifter består hovedsakelig av møtehonorar, noe reiseutgifter, bevertning og kompetanseheving. I tillegg har det i 2023 vært utgifter knyttet til trykking av ny brosjyre. For de fleste av etikkrådets medlemmer er deltakelse en del av ordinære arbeidsoppgaver i egen kommune. For medlemmer i turnusarbeid blir det tilrettelagt for deltakelse lokalt. Møtene er lagt til kl. 12:30 - 14:30 da vikarbehovet vil være minst.

Utgifter for rådet i 2023 har vært kr 10 134,-. Det er fortsatt fondsmidler til videre finansiering av rådets arbeid pr 31.12.2023.

Kompetansedeling og kompetanseoppbygging

Etikknettverket i Innlandet i samarbeid med KS, har ansvar for kompetanseheving til ansatte i tjenestene, i form av kurs, seminarer og fagdager. Dette er derfor ikke en primær oppgave for det interkommunale etikkrådet, selv om flere medlemmer i rådet tar oppdrag om kompetanseheving innen etikk og etikkrefleksjon knyttet til ulike fagområder.

Medlemmer i det interkommunale etikkrådet har også bidratt med spredning av etikkrådets arbeid i lokale fora, under konferanser og fagdager. Blant annet har etikkrådets leder presentert erfaringer fra arbeidet ved Etikknettverket i Innlandet sin nettverkssamling, der flere kommuner fra Innlandet var representert.

Etikkrådets medlemmer får informasjon/tilbud om aktuelle kompetansehevende arrangementer, både i regi av Etikknettverket i Innlandet, KS og SME.